

» Ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ὁ λυκάνθρωπος οὐδὲν ἔφαγε· μετὰ ταῦτα ὁμοῦ συνείθισεν. Ὁ ὑπηρέτης ἐπιθυμῶν ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ παιδίου τὴν ἀφόρητον δυσωδίαν, ἔτριβεν αὐτὸ ἐπὶ τινὰς μῆνας ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν δι' ἐλαίου. Καὶ ἡλαττώθη μὲν ἀλλὰ δὲν ἐξηλείφθη καθ' ὅλα κληρίαν ἡ δυσωδία.

» Τὰ γόνατα καὶ οἱ ἀγκῶνες τοῦ λυκανθρώπου ἦσαν τυλώδη, διότι ἐβιάδιζεν ὡς τετράποδον. Ἐξ μῆνας ἡγωνίσθη ὁ ὑπηρέτης νὰ συνειθίσῃ αὐτὸν νὰ βαδίξῃ ὡς ἄνθρωπος. Ἐν μόνον δὲ ὄνομα κατώρθωσε νὰ προφέρῃ, τὸ *Ἀβουδύα*, ὄνομα τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐμπόρου, περιποιουμένης αὐτὸν ἐπιμελῶς. Μετὰ ἑτέρους δὲ τέσσαρας μῆνας ἤρξατο ἐννοῶν τὰς προσταγὰς αἱ ἐδίδον αὐτῷ διὰ νευμάτων καὶ νὰ ὑπακούῃ.

» Νύκτα τινὰ, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο ὑπὸ δένδρον, πλησίον τοῦ ὑπηρέτου, δύο λύκοι ἐλθόντες κρυφίως ὡσφράνθησαν καὶ ἔπειτα ἐθίζαν αὐτόν· οὗτος δὲ ἐγερθεὶς ἐπαιξε μετὰ τῶν λύκων. Ὁ ὑπηρέτης ἐκπλαγείς, ἤρξατο κραυγάζων ὅτι οἱ λύκοι ἐμελλον νὰ φάγῃσι τὸ παιδίον· ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτον ἐγένετα, διότι τὰ θηρία ἀνεχώρησαν.

» Τὴν ἐπιούσαν νύκτα ἐπεσκέφθησαν τὸ παιδίον τρεῖς λύκοι καὶ ἐπαιζαν μετ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν προτεραίαν. Τοῦτο δὲ συνέβη ἐπὶ πολλάς κατὰ συνέχειαν νύκτας. Οἱ λύκοι, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ ὑπηρέτου, ἐδείκνυνον πρὸς τὸν λυκάνθρωπον μεγάλην στοργήν, καὶ ἔλειχον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνῶ ἐπαιζεν.

» Ὅτε ὁ ἔμπορος ἀνεχώρησεν, ὁ ὑπηρέτης παρέλαβε τὸ παιδίον σύρων διὰ σχοινίου. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔθετο φορτίον, ὅπερ ὁμοῦς πολλάκις ἐρρίψεν πειραθὲν νὰ φύγῃ. Ὁ ὑπηρέτης εἶχεν αὐτὸ εἰς *Lucknow* ἔξ μῆνας, ἐνθα ἐφαίνετο εὐπειθέστερον· μετὰ ταῦτα ὁμοῦς ἐδραπέτευσεν καὶ δὲν ἐφάνη πλέον.

» Μετὰ δύο μῆνας ἦλθεν εἰς *Lucknow* γυνή τις, ἥτις διηγήθη ὅτι πρὸ ἔξ ἐτῶν οἱ λύκοι ἀπήγαγον τὸ τετραετὲς αὐτῆς τέκνον. Ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ ἦν ἤκουσε περὶ τοῦ προστατευομένου τοῦ ὑπηρέτου ἐπείσθη ὅτι ὁ λυκάνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ὁ υἱὸς αὐτῆς. Ἐμείνει δὲ εἰς *Lucknow* μῆνας τέσσαρας ζητοῦσα αὐτόν, ἀλλ' εἰς μάτην.

» Ὁ ἔμπορος ἱππεὺς καὶ ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἐμπόρου, γράφει ὁ περιηγητής, εὐρίσκονται εἰσέτι εἰς *Lucknow*· καὶ οἱ τρεῖς δὲ μοὶ ἐπεβεβαίωσαν τὸ ἀληθὲς τῶν ῥηθέντων.

» Καθ' ἅπασαν δὲ τὴν Οὐδὴν οἰθαγενεῖς λέγουσιν ὅτι οἱ λυκάνθρωποι δὲν εἶναι σπάνιοι, καὶ θεωροῦσι τὴν ἐξημέρωσιν αὐτῶν ἀδύνατον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΚΒΟΛΙΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΒΟΥΛΑΟΝ ΛΟΓΟΝ

ΑΛΕΞΙΟΥ Α' ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ.

ὁ π ο

I. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝΟΣ.

(Συνέχ. "Ἰδε φυλλάδ. 363).

Αὐτ. στίχ. 2. *Ἀγρारीων*] *Ἀγράρια*, τὰ πρὸς ἰχθύων ἄγραν σκάφη, φησὶν ὁ Δουκάγγιος [Σημ. εἰς Ἄν. Ἀλεξιάδ. σελ. 69]. Ἐξ ὧν δ' ἐκτίθησιν ὁ Πορφυρογέννητος, ἔστιν εἰκάσαι ὅτι *Ἀγράρια* ἐλέγοντο τὰ βασιλικὰ πλοῖα, ὧν ἐπιβαινόντες οἱ βασιλεῖς περιέπλεον τὰ πλησιόχωρα τῆς πόλεως, *Δρομώρια* δὲ τὰ διὰ μακρότερον πλοῦν αὐτῶν [Περὶ διοικ. τῆς βασιλ. κεφ. νά. — Πρβλ. καὶ Ῥεσκίου σημ. εἰς τὴν τοῦ αὐτοῦ Ἐκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 604]. Ὅθεν καὶ Ἡσύχιος: «*Ἀγρареύεις*, περιέρχῃ». Ἐν δὲ τῇ Ἀλεξιάδι εὐρηται καί: *Ἀγράρια* σκεπαστά, τεσσαράκορτα ἀνθρώπων χωρητικά. [Βιβλ. Ζ', σελ. 163] Περὶ τῶν ἐρετῶν δὲ τῶν τοιούτων ἀκατίων φησὶν ὁ Πορφυρογέννητος: «Ἰστέον ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι ἀπὸ ἄλλου θέματος εἰς τοὺς ἐλάτας τῶν *Ἀγρारीων*, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ Στενοῦ» [ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 404]. Ὅθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον οἱ ἐρέται τῶν σουλτανικῶν ἀκατίων ἀπὸ μόνων τῶν κατοίκων τοῦ Ὀρχίου Βοσπόρου λαμβάνονται.

Αὐτ. *Ζερμώνων*] Ἐλέγοντο καὶ *Σέρμωνες* [Ἰδ. Ἄννης Ἀλεξιάδ. Γ', σελ. 94]. Πλοῖα δ' ἦσαν καὶ αὐτοὶ πρὸς πόλεμον ἐπιτήδεια, καὶ ἴσως οἱ παρὰ τοῖς παλαιοῖς *Δρόμωνες*, καὶ παρὰ Πορφυρογεννήτην, ὡς σεσημειῶται ἀνωτέρω, *Δρομώρια*.

Αὐτ. στίχ. 3. *Χαρβιῶν*] Πρόδηλον ὅτι ἄλλο εἶδος πλοίων ἦσαν καὶ αἱ *Χαρβιαί*.

Αὐτ. στίχ. 4. *Φοσσάτου*] Ἐγράφετο παρὰ τῶν Βυζαντινῶν ἀδιαφόρως καὶ διὰ τοῦ ω μεγάλου καὶ διὰ τοῦ ο μικροῦ, ἡ καὶ δι' ἐνὸς σι: «*Φοσσάτον*, ὁ στρατὸς, τὸ στρατόπεδον» [Σουῖδ.]. καί: «Κυρίως *φοσσάτον*, τὸ ἀπληκτον τοῦ ὅλου στρατοῦ καλεῖται» [Λέοντ. τακτ. Διάτ. ιά. 4]. Ὁ δὲ Κοραῖς: «*Φωσσάτον* ἢ *φουσσάτον*, ἔλεγον ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ, *Fossa* καὶ *Fossatum*, τὸν ἑλλήν. λεγόμενον *Τάφρον* ἢ *Χάρακα*, ἡγουν τὸν περὶ τὰ τεῖχην ἢ στρατόπεδα σχαμμένον κύκλον, ἔπειτα καὶ τὸ στρατόπεδον ὅλον, καὶ τέλος, καταχρηστικῶς καὶ τὸ στράτευμα, ἡγουν τὸ συνάθροισμα τῶν στρατιωτῶν» [Ἄτακτ. Τόμ. Β', σελ. 379].

Αὐτ. στίχ. 7. *Δομιστ. τῶν σχολῶν*] Ἐκ τοῦ Λατιν. *Domesticus* (ἑλλην. Οἰκεῖος): «*Δομῆστικοι*, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς, οἱ κατὰ Ῥωμαίους οἰκειοκοὶ στρατιῶται» [Σουῖδ.]. *Σχολαί* δὲ (ἐξ οὗ τὸ:

Σχολάριοι) ἦσαν, κατὰ Γρετζήρον [Σημ. εἰς Κωδιν. σελ. 25], τάγμα στρατιωτικὸν τῶν βασιλείων, οὕτως ὀνομασθέν, κατ' ἀντίφρασιν ἀπὸ τῆς σχολῆς, ὡς οὐδαμῶς σχολάζοντες, ἀλλ' εἰς ἀδιάλειπον ἄσκησιν τῶν ὅπλων καταγινόμενοι ἐνδον τε τῶν βασιλείων αὐτῶν καὶ ἐκτός. Καθ' ἡμᾶς ἄρα, ἡ *Αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ* λεγομένη. *Τάγμα τῶν σχολῶν* καλεῖ αὐτοὺς καὶ ὁ Πορφυρογέννητος [Ἐκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 418.—Πρόβλ. καὶ Ἰ. Σκυλίτζ. σελ. 827. Paris.]. *Δομέστικοι τῶν σχολῶν* τοίνυν οἱ τοῦ τάγματος τούτου ἀρχηγοί. Κατὰ γὰρ Ἰωάννην τὸν Κίτρου ἐπισκοπὸν: «ἡ τοῦ Δομεστίκου προσηγορία, κατὰ Λατίνους, τὸν ἐξάρχοντα, τὸν προηγούμενον, τὸν ἐπιστάτην δηλοῖ» [Παρά Γρετζήρω, αὐτόθ. σελ. 19]. Οἱ δὲ *Δομέστικοι τῶν θεμάτων* ἦσαν, ὡς ἔοικε, καὶ αὐτοὶ ἀρχηγοὶ στρατιωτικῶν ταγμάτων σταθμευάντων ἐν τοῖς θέμασι τοῦ κράτους. Φησὶ γὰρ ὁ Πορφυρογέννητος: «ὑπὸ τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀνατολικῶν ὑπάγονται κατὰ βῆθρον τὰ ἀκόλουθα εἶδη ἀξιωματικῶν: ἁ, τουρμάρχει . . . β. *Δομέστικος τοῦ θέματος*» [ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 415]. Κατ' ἄλλην μέντοι γε μαρτυρίαν ἦσαν καὶ οἰκονομικοὶ λειτουργοὶ οἱ τοιοῦτοι: «*Τῶν θεμάτων ὁ Δομέστικος* ἦν πάλαι φροντίζων καὶ ἐπιμελούμενος τῶν τοῦ δημοσίου πραγμάτων» [Κωδιν. Περί Ὁρ. παλατ. κεφ. ε', ἀρ. 91].

Αὐτ. στίχ. 9. *Ἐποπτῶν*] Ἐπιθεωρητῶν, τῶν τὰ τιμήματα σημειούντων, ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος, φέρων καὶ τὴν ἐξῆς μαρτυρίαν: «Οὐ διέλιπον ἐν ταῖς χώραις ἀπάσαις, αὐτοῦ βασιλεύοντος, ἀπογραφεῖς στελλόμενοι, ἐπόπται τε καὶ στρατευτικοί, καὶ οἱ κεκλημένοι πρωτονοτάριοι, οἱ παντοίαις κακώσεσιν ἐξεπίεζον τὸ ὑπήκοον» [Ζωναρ. Χρον. εἰς Νικηφ. Φωκ. σελ. 202] καὶ: «*Ἐπόπται* προῦβάλλετο, ἐπισκήπτων ἐπαύξειν σφᾶς τὰ δημόσια» [Ὁ αὐτ. σελ. 123]. Ὑπέκειντο δὲ οὗτοι, κατὰ Πορφυρογέννητον, τῷ τῆς πόλεως ὑπάρχει: «*Τῷ ὑπάρχει τῆς πόλεως ὑποτέτακται καὶ οἱ Ἐπόπται*» [Ἐκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 415] ὅπερ Λείχιος ὁ μεταγλωττιστὴς αὐτοῦ ἐξελατίνισεν οὐκ ὀρθῶς, ὡς νομίζω, διὰ τοῦ *Aediles* (ἐλλήν. Ἀγορανόμοι ἢ Ἀστυνόμοι).

Αὐτ. στίχ. 10. *Στρατευτῶν*] Ἀγνοῶ εἴπερ εἰσὶν οὗτοι οἱ αὐτοὶ τοῖς ἐν τῇ προηγούμενῃ σημειώσει μνημονευθεῖσι *Στρατευτικοῖς*, οἵτινες ἦσαν στρατιωτικοὶ ἐπιστατοῦντες εἰς τὴν τῶν φόρων εἰσπραξίν.

Αὐτ. *Ἀναγραφῶν*] Σημαίνει τοῦτο τοὺς τὰς δημοσίας πράξεις ἐν τοῖς κώδικεσι καταγράφοντας οἰκονομικοὺς λειτουργοὺς.

Αὐτ. στίχ. 11. *Ἐξισωτῶν*] Ἐκ τῶν τῆς δημοσίας οἰκονομίας ἀξιωματικῶν ἦν, ὡς ἔοικε, τὸ τοῦ *Ἐξισωτοῦ* ὃ ἐπετέτραπτο τὸ ἐξισάζειν καὶ συμβιβάζειν τὰς τῶν φορολογουμένων ἐριδας, κατ' ἀναλογίαν τῆς οὐσίας αὐτῶν: «Ὅπερ γὰρ ἐστὶ τοῖς

πολιτικοῖς πράγμασιν ὁ κριτής, τοῦτο τοῖς δημοσίοις δύναται ἂν ὁ ἐξισωτής. Ἐκεῖνός τε γὰρ . . . καὶ οὗτος ἂν ἐθέλῃ τὰ δίκαια ποιεῖν καὶ τὰ λυσιτελοῦντα τῷ κοινῷ, τῶν μὲν ἀφαιρήσεται ἂν πλέον καρπῶνται τοῦ δικαίου· τοῖς δὲ ἐλαττον ἔχουσι προσθεῖς, κτλ.» [Ἰωάν. Καντακουζ. Γ'. ἡ] καὶ: «*Κριτὴν μὲν οὖν τῆνικαῦτα καὶ ἐξισωτὴν τὸν Καλιππά-προῦβάλλετο*» [Ἀλεξιάδ. Θ', σελ. 197].

Αὐτ. *Δικαιοφύλακων*] *Δικαιοφύλακες* ἐλέγοντο οἱ καθ' ἡμᾶς *Εἰσαγγελεῖς*, ὡς φύλακες δηλονότι καὶ ἐκδικοὶ τῶν τεθειμένων νόμων.

Αὐτ. *Συνωναρίων*] Κατὰ παραγωγὴν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω [σελ. 85, στήλ. α'] ἐξηγηθέντος *Συνωνή*. Ἄρα οἱ ἐπὶ τῆς συνωνῆς δημόσιοι λειτουργοί.

Αὐτ. *Ὀρειαρίων*] *Ὀρειῶν* (ἐκ τοῦ Λατιν. *Horreum*) ἔλεγον τὸν σιτοβολῶνα ἢ σιτοδόκην. *Ὀρειάριος* οὖν ὁ φύλαξ ἢ ἐπιστάτης τῆς σιτοδόκης.

Αὐτ. στίχ. 12. *Ταξιαρχῶν*] «*Ταξίαρχος*, ὁ δὺο τετραρχιῶν ἐξ ἀνδρῶν ρκέ ἡγούμενος» [Σουῖδ.].

Αὐτ. *Τουρμαρχῶν*] Μισοβαρβάρως ἐκ τοῦ Λατιν. *Turma*, ἔπερ δηλοῖ *Μοῖραν* ἱππέων, ἧς ὁ ἀρχηγὸς *Τουρμάρχης* ὠνομάζετο. Οὕτω Δουκάγγιος, παρατιθέμενος καὶ μαρτυρίαν ἐκ τοῦ Πορφυρογεννήτου: «Οἱ δὲ λεγόμενοι *τουρμάρχει*, εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν ἐτάχθησαν. Σημαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα τὸν ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας τοξοφόρους πεντακοσίους, καὶ πελταστάς τριακοσίους, καὶ δεξιολάβους ἑκατόν» [Περί Θεμάτ. Α'. α.]. Καὶ μὴν καὶ αὐτὸ τὸ *Turma* Ἑλληνικὴν ἔχει τὴν γένεσιν· *Τόρμαν* γὰρ ὠνόμαζον οἱ Κρήτες τὸ τῶν ἱππέων τάγμα, καὶ *τορμάρχη* τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν [Ἰδ. Εὐστάθ. Παρεκθ. εἰς Ἰλ. Ε, σελ. 598.—Πρόβλ. καὶ Ἠσύχ. λέξ. *Τόρμη*, καὶ *Ἰππικὸν τόρμον*].

Αὐτ. στίχ. 13. *Μεραρχῶν*] «*Μεραρχία*, αἱ δὺο χιλιαρχίαι, ἀνδρῶν ἑκατὴ. Οἱ δὲ καὶ τέλος ὀνομάζουσι, καὶ τὸν ἡγούμενον *μεράρχην*, οἱ δὲ τελετάρχην» [Σουῖδ. Γραπτέον μέντοι γε ὀρθότερον *Τελετάρχην*, ὅπως ἔχει καὶ τοῖς Αἰλιανοῦ Τακτικοῖς, κεφ. θ']. Παρὰ δὲ τῷ Πορφυρογεννήτῳ γράφεται *μεριάρχης* [Ἐκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 415]. Ἔστι τοίνυν ὁ καθ' ἡμᾶς *Μοῖραρχος*.

Αὐτ. *Χαρτουλάρων*] Διάφορα ὑπῆρχον *Χαρτουλάρων* εἶδη, οἷον: *Χαρτουλάριοι τῶν σεκρίτων*, ἀναλογοῦντες ἴσως τοῖς καθ' ἡμᾶς *εἰσηγηταῖς τῶν ὑπουργείων*· *Χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων*, τῷ Λογοθέτῃ (ὑπουργῷ) τοῦ στρατιωτικοῦ ὑποκείμενοι [Πορφυρογέν. Ἐκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 416], τεταγμένοι δὲ «πρὸς τὴν τοῦ στρατοῦ καταγραφὴν τε καὶ ἀναζήτησιν» [Λέοντ. Τακτ. κεφ. δ'. 31]· *Χαρτουλάριοι τοῦ δρόμου*, περὶ ὧν οὐδὲν ἄλλο γινώσκω, εἰμὴ ὅτι ὑπέκειντο τῷ, οὕτω λεγομένῳ *Λογοθέτῃ* τοῦ δρόμου. *Χαρτουλάριοι* δ' ἐτι ἐλέγοντο

καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν βασιλικῶν ἵππων, ὡς φησὶ Ζωναρᾶς : « Παῦλον τὸν τῶν βασιλικῶν ἵπποκόμων ἐπιστάτηντα (χαρτουλάριον ἢ Ῥωμαίων οἶδε τοῦτον λέγειν φωνή), πετρίκιον τιμήσας, κτλ. » [Χρον. σελ. 102].

Αὐτ. στίχ. 14. *Κομήτων τῆς κόρτης*] Τὸ μὲν Κομήτης ἐκ τοῦ Λατινικοῦ ἐστὶ *Comites* (ἑλλην. Συνοπαδοί), περὶ οὗ Σουίδας : « *Κόμης*, ὁ λαοῦ ἀρχων, καὶ κλίνεται κόμητος ». Λέων δ' ὁ σοφὸς ἐν τοῖς Τακτικοῖς φησὶ : « *Κόμης* δὲ ἐστὶν ὁ τοῦ ἐνὸς τάγματος, ἥτοι βάνδου, ἀρηγούμενος » [Ναυμαχ. 4]. κόμης προσέτι καὶ ὁ ναύαρχος τῶν ὑπ' αὐτὸν ταχθέντων δρομώνων [Αὐτ. Διάταξ. 19. 23]. Ἦν δὲ καὶ πολιτικὸν τὸ τῶν κομήτων ἀξίωμα, οἷον Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν λογοθέτης (περὶ οὗ ἴδε κατωτέρω σημ. εἰς τὴν λέξ. *Οἰκειακῶν*), ἐλέγετο καὶ *Κόμης* τῶν ἰδικῶν, ἢ *Κόμης* τῶν θείων ἰδικῶν, ὅν οἱ ἀρχαῖοι *Ἰδιοῖδγον* ἐκάλουν, κατὰ τὴν εἰς Στράβωνα ἐρῆν τοῦ Κορυθῆ διόρθωσιν [Τόμ. Γ', σελ. 245, καὶ Δ', 347]. *Κόρτην* δὲ ὠνόμαζεν τὴν σκηνὴν, ἐν ἣ ὁ βασιλεὺς κατέλυεν, ὅτε αὐτοπροσώπως ἐξεστράτευεν, οἷον : « Καὶ ὅτε καταλάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ἀπληκτον, ἐνθα ἡ βασιλικὴ ἵσταται *κόρτη* » [Πορφυρογέν. σελ. 280]. Ἰσως δ' ἐστὶ τοῦνομα ἐκ τοῦ Λατίν. *Cohors*, ἢ *Cors* ἢ γεν. *cortis* (ἑλλην. Αὐλή), περὶ οὗ ἐπιθετὰ σημειωθέντα τῷ Κορυθῇ [Ἀτακτ. Τόμ. Β', σελ. 72].

Αὐτ. στίχ. 15. *Δομεστ. τῶν θεμάτων*] Ἰδε τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα, σελ. 117, στήλ. α.

Αὐτ. *Δρουγγαροκομήτων*] Σύνθετον ἐκ τοῦ *Δρουγγάριος* (παρὰ τὸ βάρβαρον *Δρουγγος*, ὃ σημαίνει ἵππικου στρατοῦ *Ἰληρ*· τοῦτο δὲ πάλιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ *Draehgen*, ἑλλην. Πυκνοῦν, θλίβειν [Ἀτακτ. Τόμ. Δ', σελ. 105]) καὶ τοῦ ἀνωτέρω ἐξηγηθέντος *Κόμης*· ὃ ἐστὶ κομήτες τῶν δρουγγαρίων, οἷον : « *Δρουγγαροκόμητες* ἔχοντες οἱ μὲν ἀνὰ στρατιωτῶν δύο, οἱ δὲ ἀνὰ στρατιωτῶν γ' » [Πορφυρογ. Ἐκθ. τῆς βας. τάξ. σελ. 384]. *Δρουγγάριος* δὲ ἐλέγετο ὁ Ἰλάρχης, ἢ, κατὰ Λέοντα τὸν σοφόν : « *Δρουγγάριος* λέγεται ὁ μὲν μοίρας ἀρχων. Μοῖρα, δὲ, ἥτοι Δρουγγος, τὸ ἐκ τάγμάτων, ἥτοι ἀνδρῶν τῶν λεγομένων κομήτων, συγκεκριμένον πλῆθος » [Τακτ. Διάταξ. 19. 24]. Ἀλλὰ καὶ ὁ στολάρχης μέγας *Δρουγγάριος* ἢ *Δρουγγάριος* τοῦ πλωῦμου ἐκαλεῖτο παλαιότερον, ὡς ὁ αὐτὸς Λέων φησὶ : « Τὸ ἀξίωμα τῶν Δρουγγαρίων ἦν καταμερισμένον ταῖς στρατηγικαῖς τάξεσι· διότι παλαιότερον ἐκαλοῦντο οὕτω οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ βασιλικοῦ πλωῦμου » [αὐτόθ.]. Ἐπὶ δὲ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς σωματοφυλακῆς ἐκαλεῖτο *Δρουγγάριος* τῆς βίγλης, ὡς παρὰ Κεδρηνῷ [σελ. 533]. Τὸ

δὲ βίγλη ἐκ τοῦ Λατίν. *Vigilia*, ἑλλην. Φυλακή, Φρουρά.

Αὐτ. στίχ. 18. *Ἀγγαρ. παραγγαρείας*] Σκεπτέον μήποτε ὁ δηλοῖ ἐνταῦθα ἡ λέξις τὴν ἀκουσίαν καὶ καταναγκαστικὴν ἐργασίαν. Παράγεται ἐκ τοῦ Ἀγγαρὸς ὀνόματος Περσικοῦ, καθ' Ἡσύχιον : « Ἀγγαρὸς, ἐργάτης, ὑπηρετὴς ἀχθοφόρος. Ἡ λέξις δὲ Περσική. Σημαίνει δὲ καὶ τοὺς ἐκ διαδοχῆς βασιλικοὺς γραμματεφόρους » [Περβλ. καὶ Σουίδ. λέξ. Ἀγγαροὶ καὶ Ἀσάδαι, καὶ Ἑτυμολογ. Μέγ. λέξ. Ἀγγάρους, ἐπὶ δὲ καὶ Εὐστάθ. εἰς Ὀδυσ. Γ, σελ. 1834]. Ἀγγαρεία τοίνυν λέγεται προσέτι ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κατ' εὐθείαν καὶ ὠρισμένην ὁδὸν διάβασις τοῦ βασιλικοῦ ταχυδρόμου. *Παραγγαρεία* δὲ, ἡ διὰ πλαγίας ὁδοῦ οἷον : « Καὶ ἐστὶν ἀγγαρεία μὲν, ἡ παράροδος ἢ διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, τῆς καὶ δρόμον ἐχούσης. *Παραγγαρεία* δὲ ἡ διὰ τῆς πλαγίας ὁδοῦ » [Βασιλικ. Βιβλ. Ν΄. Τίτλ. ιζ', κεφ. κβ']. Ὁν τρόπον δ' ἐξετελείτο παρὰ Πέρσας ἡ ὑπουργία τῶν ἀγγαρίων, ἥτοι ταχυδρόμων, ἱστορήται τῷ Ἡροδότῳ [Βιβλ. Η', 98], προστιθέντι ὅτι τῶν Περσῶν ἐστὶν εἶρημα, καὶ καλεῖται ἀγγαρήϊον (ἰων. = ἀγγαρεῖον). Ἀλλὰ καὶ ἑνωρῶν συνωδὰ σχεδὸν τῷ Ἡροδότῳ ἱστορήκε [Κύρ. Παιδ. Η'. Γ'. §. 9] καὶ φησιν ἐπιπλέον Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου ἐπινόημα εἶναι τὸ τοιοῦτον τῆς ἐκ διαδοχῆς ταχυδρομικῆς μηχανῆμα.

Αὐτ. στίχ. 24. *Σακελλαρίων*] Τὸ ὄνομα παρήχθη ἀπὸ τοῦ *Σακέλλα*· τοῦτο δὲ πάλιν παρέφθαρται ἐκ τοῦ Σάκκος, Λατινικὸν λαβὼν τύπον, ἔθελ· Βυζαντινῷ. Δηλοῖ δὲ τὸ Σακέλλα τόπον ἐνθα φυλάττονται χρήματα, καθ' Ἡσύχιον : « *Σακέλλα*, ἐπὶ τὸν χρυσὸν τίθενται, καὶ *Σακέλλιον* ὁμοίως ». Καὶ Σουίδας δὲ φέρει : « *Σακέλλιον*, βαλάντιον, μαρσίπιον· εἰς οὗ καὶ *σακελλάριος* ». Εὐρηται δὲ καὶ χειρογράφοις εἰς τοὺς λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Σχολίου. « Τὸ δὲ *Σακέλλιον* Ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶ σημαίνουσα τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν. Ὄθεν καὶ *Σακελλάριον* καλοῦσι τὸν ταμίαν καὶ φύλακα τῶν χρημάτων » καὶ πάλιν : « *Σακέλλιον*, ἀντὶ τοῦ γαζοφυλάκιον, βαλάντιον » [Πατριακ. Βιβλιοθ. Τευχ. ΣΟ', φύλ. 422]. Κατὰ ταῦτα ἄρα *Σακελλάριος* ἐλέγετο ὁ Κεντρικὸς ταμίης τοῦ κράτους, ὡς ἂν εἰποιμεν νῦν. Ἦν δ' ἐν ταύτῃ οὗτος καὶ πρῶτος τῶν ὑπουργῶν, ὡς ἂν τις τεκμηριώσαιο ἐκ τῆς τοῦ πρώτου αὐτὸν τετάχθαι ἐν ταύτῃ τῇ διατάξει τοῦ Χρυσόβουλλου, καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Πορφυρογεννήτου ταυτησί : « Τῷ δὲ *Σακελλάρῳ* ὑποτέτακται τὰ ὀφίγια πάντα, διὰ τὸ ἐν ἐκάστῳ σιμρῶ τὴν ἐπισκοπὴν τῶν ἐκείσε πραττομένων διὰ τῆς καταγκρητῆς τοῦ οἰκείου νοταρίου ποιέσθαι » [Ἐκθ. τῆς βας. τάξ. σελ. 416]. Τὸ δ' ὑπ' αὐτὸν ὑπουργεῖον ὠνομάζετο *Σέκρετον* τοῦ *σακελλάρῳ*. Ἐστὶ

δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ Λατιν. *Secretum* (ἑλλην. Ἀπόρρητον καὶ καθ' ἑσώχιον: «Σέκρετον, συνέδριον.»). Σέκρετα τοίνυν ὠνομάζοντο παρὰ Βυζαντινοῖς τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπουργεῖα, καὶ εἶχον τὴν ἐξῆς τάξιν: «Τὸ τοῦ σακελλάρου. Τοῦ γενικοῦ. Τοῦ στρατιωτικοῦ . . . Τοῦ σακελλίου. Τοῦ βεστιαρίου. Τοῦ εἰδικοῦ, κτλ.» [Πορφυρογέν. ἔκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 404], περὶ ὧν ἰδίᾳ εἰρήσεται κατωτέρω.

Αὐτ. στίχ. 25. *Λογοθέτων*] *Λογοθέτας* ὠνόμαζον τοὺς τῶν σεκρέτων προϊσταμένους, ἦτοι τοὺς καθ' ἡμᾶς Ὑπουργοὺς τοῦ κράτους· ἐστὶ γὰρ ὃ λέξις συνώνυμος τῷ *Cancellarius* τῆς Λατινίδος φωνῆς (ἑλλην. Ἀρχιγερμακτεὺς), κατὰ Νικήταν τὸν Χωνειάτην, οἶον: «τὴν οἰκείαν, ὡς ἡ Λατίνων φωνή, *Καγκελλάριον*, ὡς δ' οἱ Ἕλληνες εἶποιεν *Λογοθέτην*» [εἰς Μαν. Κομν. Ζ', σελ. 262. Bonn.]. Ὁ τοίνυν *Λογοθέτης* τοῦ γενικοῦ, ἢ *Γενικός Λογοθέτης*, καὶ ἀπλῶς *Γενικός* καλούμενος, ἀναλογεῖ τῷ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργῷ τῶν οἰκονομικῶν, ὡς ἐστὶν εἰκάσαι ἐκ τοῦ Σουῖδα: «Ἰωάννην ἐφίστησιν ἡγεμόνα τοῦ πολέμου, διάκονον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ λογιστὴν τῶν φόρων, ὃν *Γενικόν* καλοῦσι» [λέξ. *Γενικός*] καὶ: «Θεόδοτον . . . τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημόδιος *Λογοθέτην* γενικὸν ἐποίησεν» [Ὁ αὐτ. λέξ. *Ιουστινιαν.* ὁ *Ῥινότμητος*]. Τὸ δ' ὑπ' αὐτὸν ὑπουργεῖον *Σέκρετον* τοῦ γενικοῦ *Λογοθέτου* ἐλέγετο. Οὕτω καὶ *Σέκρετον* τοῦ στρατιωτικοῦ *Λογοθέτου*, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν *Στρατιωτικῶν* καὶ *Λογοθέτης* τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ *Στρατιωτικός Λογοθέτης*, ὁ Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν.

Αὐτ. στίχ. 26. *Σακέλλης*] Ἐξηγήθη ἀνωτέρω ἡ λέξις *Σακέλλα*. Ὑπουργεῖον δ' ἦν καὶ τὸ τῆς σακέλλης, *Σέκρετον* τῆς σακέλλης καλούμενον. Ἀπλοὶ δὲ τοῦτο, ὡς εἶκα, τὸ ἰδιαίτερον ταμίειον τοῦ αὐτοκράτορος· ὁ δὲ προϊστάμενος αὐτοῦ ὠνομάζετο *Χαρτουλάριος* τῆς σακέλλης ἢ τοῦ σακελλίου [Πορφυρογέν. ἔκθ. τῆς βασ. τάξ. σελ. 440 καὶ 447].

Αὐτ. στίχ. 27. *Βεστιαρίου*] Ἐκ τοῦ Λατινικοῦ *Vestiarium* (ἑλλην. Ἰματιοφυλάκιον): «*Βεστιάριον* παρὰ Ῥωμαίοις, τόπος ἐνθα ἡ ἀναγκασία ἀπόκειται ἐσθῆς» [Σουῖδ.]. Ὁ δὲ Μανουὴλ Μοσχόπουλος: «*Βεστιάριον* κυρίως, ἐν ᾧ τὰ βασιλικά ἐνδύματα φυλάσσονται» [Σύλλογ. Ἀττικ. ὀνομ.]. Ἐλέγετο δὲ καὶ τοῦτο *Σέκρετον* τοῦ βεστιαρίου, καὶ ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ *Χαρτουλάριος* τοῦ βεστιαρίου [Πορφυρογέν. ἐνθ. ἀνωτ.]. Οἱ μέντοι λαχόντες τῆς τιμῆς τοῦ τὰ βασιλικά φυλάττειν ἱμάτια ὠνομάζοντο καὶ ἐβαθμολογοῦντο ὡς ἐξῆς: πρῶτος βεστάρχης ἢ πρωτοβεστάρχης, βεστάρχης, βεστιάρης ἢ βεστάρωρ, καὶ βεστής. Ἦν δὲ τῶν περιβλεπτῶν ἐν τοῖς βασιλείοις τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα [Μιχ. Ἀτταλ. σελ. 230], τρίτον τὴν τάξιν ἐν τοῖς ἀναριθ-

μήτοις ἄλλοις [Πορφυρογέν. αὐτῶν]. Ὁ δὲ Κωδινός φησιν, ὅτι ὁ βεστιάριος ὑπηρετήματι εἶχε θαλάσσιον: «Τοῦ γὰρ βασιλέως κατὰ θάλασσαν στρατεύοντος, ἄρχει οὗτος τοῦ τὸ βεστιάριον φέροντος κατέργου, ἥως [γραπτέον ἦτοι] τριήρεως, ἀκολουθεῖ τε κατόπιν τοῦ βασιλικοῦ κατέργου» [Περὶ Ὀφ. παλ. ε'. 81—82].

Αὐτ. *Εὐαγῶν οἰκῶν*] *Εὐαγεῖς οἰκοὶ* εἰσὶν αἱ ἐκκλησίαι, τὰ μοναστήρια, νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα, πτωχοτροφεῖα, γηροκομεῖα καὶ ξηνοδοχεῖα, ἅπερ ὑπῆρχον ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τοὺς δὲ τούτων ἐπιμελουμένους καὶ ἐπιστατοῦντας ἐκάλεον *Οἰκοδόμους*.

(Ἐπεὶ συνέχεια.)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

ΜΑΙΟΥ 15, 1865.

Ἡ ἐν Ἀττικῇ ἐμφωλεύουσα ληστρικὴ συμμορία συνηντήθη ἐσχάτως μετὰ τοῦ καταδιώκοντος αὐτὴν στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος· ἀνταλλαγεῖσθαι δὲ δολίγων τινῶν βολῶν, ἐτραυματίσθη ἐκ μὲν τῶν στρατιωτῶν ὁ ὁδηγὼν ὑπαξιωματικός, ἐξ ἐκείνων δὲ εἰς, ὅστις, ὡς λέγεται, καὶ ἀπέθανεν.

Ἡ ληστεία ἐξακολουθεῖ κατὰ τὴν Στερεὴν Ἑλλάδα ὑποθαλπομένη, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἔξιν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὰς ἐκλογάς. Ὁ Φάρος τῆς Ὀθρυός λέγει τὴν 8 Μαΐου ὅτι συνέλαβον καὶ ἀπήγαγον ἓνα τῶν ἐγκριτωτέρων τοῦ δήμου Σπερχειάδος. Τοιαῦτά τινα ἐγένοντο καὶ ἄλλαχού.

Οὐδέποτε παρεστάθημεν ἐν Ἑλλάδι· μάρτυρες τοιαύτης ἐπιδημίας, τοιοῦτου κακοῦθου· πυρετοῦ, ὡς τοῦ ἀναφλέγοντος τοῦ κράτος ὅλον κατὰ τὰς προκειμένους βουλευτικὰς ἐκλογάς. Ἐν πρώτοις οἱ πανταχοῦ ὑποψήφιοι ὑπερβαίνουν, ὡς βεβαιοῦται, καὶ τοὺς 700. Δεύτερον δὲ οὐδενὸς μέσου χρήσις παραλείπεται πρὸς ἐπιτυχίαν· χρήματα, δῶρα, κραιπάλαι, ὑποσχέσεις, ἀπειλαί, ἀποφυλακίσεις κακούργων, διαφθοραὶ δικαστῶν καὶ ἐνόρκων, συμμαχίαι μετὰ ληστῶν, πᾶς ἐνὶ λόγῳ λίθος καταχθόνιος κινεῖται ἐπὶ τούτῳ. Δὲν ἀπικεῖται δὲ πολὺς νοῦς ἵνα μαντεύσῃ τις ἀπὸ τοῦδε ὁποῖον ἔσται τὸ ἐξάμβλωμα τοιαύτης κυοφορίας.

Ἀπὸ τῆς γῆς ἐγένετο ἐνταῦθά τι καὶ καθ' ὅλον τὸ κράτος ἐναρξίς τῆς ψηφοφορίας πρὸς ἐκλογὴν τῶν Βουλευτῶν.